

Reactienota zienswijzen Waterbeheerprogramma 2022-2027

Ons Waterbeheerprogramma 2022-2027 heeft afgelopen zomer ter inzage gelegen. Op het programma zijn een aantal zienswijzen binnengekomen. In deze reactienota beantwoorden wij deze.

1. *In verband met het vele wandelen dat in onze omgeving gebeurt door bewoners en toeristen is het jammer dat de onderhoudspaden zijn onttrokken aan het algemeen belang. Ook de historische ‘stenen paden’ zijn grotendeels verdwenen. Graag zou ik (en ik weet vele bewoners) zien dat deze paden in ere worden hersteld. Dit komt ten goede aan de biodiversiteit, de bewoners en het toerisme.*

Reactie:

Onderhoudspaden in eigendom van het waterschap zijn primair om onderhoud aan de watergang mogelijk te maken, maar zijn op eigen risico ook toegankelijk voor wandelaars. In ons waterbeheerprogramma hebben we opgenomen dat we de komende periode beleid maken voor recreatief medegebruik. We willen waar mogelijk medegebruik van onze wateren en gronden, zoals onderhoudspaden, faciliteren wanneer er vraag naar is. Daarnaast willen we bij onze projecten bewust koppelkansen opzoeken met bijvoorbeeld recreatie. Daarbij maken we de kanttekening dat het waterschap niet langs alle watergangen een onderhoudspad in eigendom heeft. Akkerbouw op het onderhoudspad van het waterschap is overigens niet toegestaan.

Wat betreft biodiversiteit streeft Noorderzijlvest komende periode naar toename hiervan. De onderhoudspaden zijn hiervoor echter niet geschikt. Om de onderhoudspaden veilig te kunnen maaien, moeten deze een goede graszode hebben. Om dit te bereiken is het nodig ze regelmatig kort te maaien.

2. *Binnen het beheergebied, in deelgebied “Zuidelijk Westerkwartier en benedenlopen beken”, is grondwaterwinning Nietap gelegen. Deze grondwaterwinning is de bron van drinkwater voor het noordwestelijk deel van de provincie Groningen.*

Wij zouden het waarderen dat de grondwaterwinning Nietap met bijbehorende beschermingsgebieden worden opgenomen op kaartmateriaal waardoor de ruimtelijke impact van deze grondwaterwinning voor de openbare drinkwatervoorziening wordt verduidelijkt.

Met de recent ondertekende intentieverklaring Uitvoeringsprogramma Gebiedsdossiers Drenthe 2021- 2025 spannen partijen, waaronder waterschap Noorderzijlvest, zich in voor een verbetering van de waterkwaliteit en de bescherming van de bronnen voor drinkwater, waaronder grondwaterwinning Nietap. Wij vragen u uw deelname en inzet voor het Uitvoeringsprogramma Gebiedsdossiers Drenthe 2021-2025 op te nemen als gebiedsproces in het Waterbeheerprogramma.

Reactie:

We nemen de grondwaterwinning Nietap op in de kaarten op de pagina Voldoende water in elk seizoen, Schoon en gezond water en het deelgebied Zuidelijk Westerkwartier en benedenlopen beken. Aansluitend bij ons format, geven we de locatie weer met een symbool op de kaart.

Onze deelname en inzet voor het Uitvoeringsprogramma Gebiedsdossiers Drenthe 2021-2025 nemen we op onder het deelgebied Zuidelijk Westerkwartier en benedenlopen beken. Het gaat daarbij om de volgende formulering: “Vanuit de intentieverklaring Uitvoeringsprogramma Gebiedsdossiers

Drenthe 2021-2025 spannen we ons in voor de drinkwaterkwaliteit rondom grondwaterwinning Nietap.”

3. *De blz 3 en 26 van het Waterbeheerprogramma beschrijven de inzet op onderzoek naar het effect van toenemende onttrekkingen van grond- en oppervlaktewater. Daar waar mogelijk zet u in op het aanpassen van de regelgeving op basis van de onderzoeksresultaten. In de Samenwerkingsagenda Water Verbindt is het verbeteren van zicht en grip op grondwateronttrekkingen als ambitie benoemd. Een goede registratie van grondwateronttrekkingen is essentieel om grip te houden op het evenwicht tussen onttrekkingen en aanvullingen van het grondwater. Wij vragen u het belang van goede registratie van grondwateronttrekkingen op te nemen in het Waterbeheerprogramma.*

Reactie:

Het belang van goede registratie van grondwateronttrekkingen nemen we op door het registreren van (grondwater)onttrekkingen te benoemen als onderdeel van ons dagelijks werk op de pagina ‘Ons dagelijks werk’. Tevens borgen we in onze verordening dat initiatiefnemers een significante grondwateronttrekking dan wel infiltratie vooraf melden/aanvragen bij het waterschap. Ingeval van permanente onttrekkingen of infiltraties, vragen we jaarlijks bij de initiatiefnemers de werkelijk onttrokken hoeveelheid grondwater op. We registreren de grondwateronttrekking en de onttrokken hoeveelheden in het Landelijk Grondwater Register dat opgevolgd wordt door de Basisregistratie Ondergrond en blijven hier in de toekomst aandacht voor houden.

4. *Wij verwachten dat u zeer actief de eigenaren in het gebied van het Eelder- en peizerdiepsysteem tot een ander duurzaam gebruik van de grond verleidt/”dwingt”. Een gezonde bodem geeft gezond (grond)water. Daarmee is de kans groter dat u in het kader van Kaderrichtlijn Water de doelstellingen voor de fysisch/chemische en ecologische kwaliteit (GEP) behaalt. Daarnaast verwachten we dat u belangenorganisaties en omwonenden actief informeert bij de uitvoering van het programma.*

Reactie:

In uw zienswijze verwijst u naar de gebiedsbeschrijvingen van het Drents Plateau en de bovenlopen en het Westerkwartier en de benedenlopen. Op beide pagina’s gaan wij in op de wijze hoe wij de opgave in de komende jaren willen realiseren. Met name door samen te werken met eigenaren, bewoners, belangenorganisaties en ander overheden in het gebied. Hierbij moet gezocht worden naar een balans in de belangen, waarbij een gezonde bodem van belang is. Zie ook onze lange termijnvisie, de Blauwe Omgevingsvisie (BOVi).

5. *Wij verwachten dat u met de gemeente Tynaarlo en provincie Drenthe elkaars verantwoordelijkheden voor dit gebied afstemt en stimuleert.*

Reactie:

Het afstemmen van opgaven, belangen en verantwoordelijkheden maakt onderdeel uit van het gebiedsproces. Zo ook met de gemeente Tynaarlo en de provincie Drenthe. Samenwerking is van belang om de opgave in het Waterbeheerprogramma en daaraan te koppelen opgaven van partners te kunnen realiseren.

6. *Wij verwachten dat u het lage peil in Runsloot/Oosterloop verhoogt en de grondwaterstand verhoogt. Daardoor herstelt de kwel met zeer positieve gevolgen voor de biodiversiteit. Daarnaast verwachten we dat u de steile oevers van de Oosterloop natuurlijk maakt, aan de oever hier en daar bomen plant en geen gebiedsvreemd vervuild water uit het Noord-Willemskanaal inlaat in de Drentse beken.*

Reactie:

Het Waterbeheerprogramma is een beleidsprogramma dat in fasen geconcretiseerd wordt. Voor het Eelderdiep starten we aan het begin van de termijn van 6 jaar, mede omdat we nog een restopgave hebben van de vorige planperiode. Wij zullen u hierbij zeker benaderen. U geeft reeds een aantal suggesties als de aanpak van de steile oevers van de Oosterloop en het aanplanten van bomen. Deze nemen wij als mogelijke oplossingen mee in het gebiedsproces. Evenals het beperken van de inlaat van gebiedsvreemd water. Ook de peilen in de waterlopen maken deel uit van de studie en het gebiedsproces.

7. *We verzoeken u het natuurbelang nadrukkelijk te betrekken bij afwegingen van vergunningen.*

Reactie:

Onze bevoegdheid voor natuur reikt niet verder dan het watersysteem. Bij vergunningverlening richten we ons op het borgen van het oppervlaktewaterpeil en op het behoud van ecologisch waarden van het watersysteem.

8. *Verzoek aan Noorderzijlvest om het onnodige en grootse verlies van ZZS lood door sportvisserij te doen stoppen en u in te zetten op het voorkomen van onnodige verontreiniging met ZZS en zware metalen door sportvisserij.*

Reactie:

U verzocht het waterschap om het gebruik van vislood en schadelijke alternatieven door de sportvisserij te stoppen. Op 26 juni 2019 heeft het Algemeen Bestuur van waterschap Noorderzijlvest besloten om uitvoering te geven aan spoor 1 en spoor 2 van de Green Deal Sportvisserij Loodvrij. Daarmee zet het waterschap zich in op het uiteindelijk volledig terugdringen van het gebruik van lood door de sportvisserij, evenals het gebruik van schadelijke alternatieven. Dit is verankerd in het visbeleid van het waterschap en in de huurovereenkomst van het volledige visrecht met Sportvisserij Groningen Drenthe.

9. *Wij vragen u om aan tafel te zitten bij onderzoeken en hierin samen op te trekken, bijvoorbeeld bij het onderzoek naar water vasthouden op het Drents Plateau, waarbij wij ervan uitgaan dat het landbouwkundig gebruik nadrukkelijk in beeld blijft. Bepaal hoe bijvoorbeeld blauwe en groene diensten kunnen worden ingepast in het bedrijfsmodel van de boer. Maak maximaal gebruik van de boer als landschapsbeheerder, naast zijn bestaande rol als voedselproducent, en zorg dat deze werkzaamheden ook worden gewaardeerd en betaald. Dit past volledig in transitie naar een natuur inclusieve landbouw.*

Reactie:

We zien de agrarische sector als een belangrijke partner en we willen deze samenwerking dan ook nadrukkelijk opzoeken. Het waterbeheerprogramma geeft nog geen invulling aan het onderzoek, op het niveau van maatregelen en instrumenten. Dit moet namelijk blijken uit het proces dat we doorlopen samen met de verschillende belanghebbende partijen. Alle mogelijke maatregelen en instrumenten worden hierbij bekeken, waaronder de inzet van de boer als landschapsbeheerder.

10. Het huidige watersysteem is ingericht om water af te voeren in de winter en aan te voeren in de zomer. De landbouw is jaren content geweest met dit systeem en is het nog steeds. Echter, ook de landbouw ziet in dat het systeem niet altijd optimaal werkt, met name bij langere perioden van droogte. Dit schaadt niet alleen de landbouw middels droogteschade aan gewassen, maar ook de natuur en industrie hebben er last van dat er dan te weinig water beschikbaar is. Dit probleem willen we graag met de verschillende stakeholders aanpakken en proberen op te lossen. Hoe dergelijke ingrepen eruit moeten komen te zien, willen we graag onderzoeken en uitvoeren in pilots. Concreet vragen wij om tijdens de looptijd van het Waterbeheerprogramma 2022-2027 pilots uit te voeren waar geëxperimenteerd gaat worden met maatregelen gericht op het verdergaand vasthouden van water en daarmee eventuele droogteschade maximaal aan te pakken.

Reactie:

Voor het Drents Plateau geven we in het waterbeheerprogramma aan een dergelijke pilot te willen opstarten. Ook in andere gebieden lijkt het opstarten van pilots een goede manier om te experimenteren met water vasthouden, als onderdeel van of volgend op het onderzoek. Wanneer er behoefte is aan een pilot en we zien de meerwaarde hiervan, dan zullen we dit daarom zeker initiëren of eraan meewerken (afhankelijk van onze rol en verantwoordelijkheid).

11. Binnen het programma 'veilig leven met water' wordt ingegaan op de ontwikkeling van een brede kustzone. Wij pleiten er sterk voor om dit te doen met gebruikmaking van aangroei en herstel van kwelders, waardoor een groene zachte overgang wordt gecreëerd. Naast veiligheid, biedt dit kansen voor natuurontwikkeling en extensieve landbouw. Het aanleggen van wisselpolders landinwaarts, onder de noemer van veiligheid, is niet waar wij voor gaan. Deze gronden zijn al decennia uitstekend geschikt voor landbouw en dat willen we ook graag zo houden voor de toekomstige generaties boeren. Dit laatste past volgens ons ook niet onder de noemer 'klimaatklaar'. Hierbij worden klimaatscenario's gehanteerd, opgesteld door het KNMI, waarbij wordt voorspeld dat de zeespiegel gaat stijgen. Dan is het niet gepast, zoals enige tijd geleden in de provincie Fryslân (polder Westhoek) is voorgesteld door enkele 'groene organisaties' om de huidige dijk te doorsteken en gezonde landbouwgronden op te offeren voor een wisselpolderexperiment.

Reactie:

Bij de studie naar de brede kustzone willen we vooral integraal kijken, vanuit de verschillende opgaven en belangen die hier spelen. Op voorhand willen we hierbij geen oplossingen uitsluiten, en zowel binnendijs als buitendijs naar mogelijkheden kijken. Kwelderontwikkeling is zeker interessant vanuit meerdere opgaven, en we hebben hier in het waterbeheerprogramma daarom nader onderzoek naar opgenomen.

12. *De ontwikkelingen ten aanzien van het Lauwersmeergebied baart ons zorgen. Vanuit bepaalde natuurgedachten, wordt gestreefd naar verbetering van een brakke waterovergang. Dit betekent dat het water zouter gaat worden. Dit is een ontwikkeling die wij niet willen. Wij pleiten er sterk voor om het Lauwersmeer in te gaan zetten als zoetwaterreservoir en dit op te nemen in de strategie om het boezemsysteem toekomstbestendig te maken. Kijkend naar de klimaatontwikkelingen, waarbij droogte vaker voorkomt, is het nodig om meer voorraad aan zoetwater te hebben. Deze voorraden kunnen dan efficiënt worden ingezet voor diverse doeleinden. Het ontwikkelen van een brakke natuur / waterovergang in het Lauwersmeer past niet in deze strategie. Overigens zal het verhogen van de zoetwatervoorraad, en dan specifiek de zoetwaterlens in de bodem, een positief effect hebben om verzilting tegen te gaan. Graag gaan we gezamenlijk met het waterschap en andere stakeholders dit nader onderzoeken en eventueel vertalen in pilots.*

Reactie:

De uitdaging in het Lauwersmeer is hoe de ambities en doelen in het gebied met elkaar verenigd kunnen worden. Waterschap is waterbeheerder (kwantiteit/kwaliteit) voor alle belangen, waarbij we niet alleen naar agrarisch belang kunnen kijken. Het waterschap heeft in samenspraak met de provincie begin 2021 het gebiedsproces KRW Lauwersmeer opgestart om te komen tot een gezamenlijk perspectief op het Lauwersmeer vanuit landbouw en natuur. De uitkomsten van dit gebiedsproces KRW Lauwersmeer zijn van groot belang en nemen wij mee in de (gezamenlijke) onderzoeken en gesprekken voor de toekomstvisie om het watersysteem en de brede kustzone te ontwikkelen, waarbij we vanuit onze doelstellingen van goed waterbeheer rekening houden met klimaatverandering, zeespiegelstijging en de beschikbaarheid van zoetwater. Klimaatontwikkelingen laten zien dat ook in onze regio de zomers meer en langere perioden van droogte kennen en dat daarbij tevens de wateraanvoer vanuit het IJsselmeer onder druk komt te staan. Door de toename van deze droogte, maar ook de toenemende watervraag is het op termijn noodzakelijk dat we onze meren en dus ook het Lauwersmeer kunnen gebruiken als zoetwaterreservoir. Dit moet voor de langere termijn goed afgewogen worden met de KRW maatregelen "Creëren van een visverbinding tussen Wad en Lauwersmeer" en de verdergaande natuurambities voor het meer. Zodat we voor de KRW en andere natuurambities geen maatregelen nemen die een negatief effect kunnen hebben op de maatregelen die op de langere termijn nodig zijn vanwege onder andere klimaatverandering.

Ter ondersteuning van en in combinatie met het gebiedsproces zal een intensiever monitoringssysteem voor zoutgehalte in het Lauwersmeer worden ingezet. Om de huidige chlorideontwikkeling van het meer in ruimte en tijd beter in beeld te brengen en inzichtelijk te maken voor de partijen in het Lauwersmeergebied. Zodat daarmee de effecten van maatregelen in het Lauwersmeer op het chloridegehalte in het meer beter bepaald kunnen worden. Met een meer gedetailleerde monitoring kan tijdiger, met meer begrip en dus meer gericht gestuurd worden op zoutbelasting en indringing van zout in het Lauwersmeer.

Kortom, de samenwerking tussen overheden en de partijen in het Lauwersmeergebied is cruciaal voor een integrale aanpak van het Lauwersmeer, rekening houdend met alle belangen. We zullen daarom met alle regionale partijen een gezamenlijke ambitie voor het (toekomstige) beheer van het Lauwersmeer moeten bepalen, voor zowel natuur, landbouw, visserij, wonen en recreatie. Gezamenlijke pilots en onderzoeken zullen hiervoor een belangrijke basis zijn. Dit laten we beter terugkomen in het waterbeheerprogramma bij deelgebied Noordelijke kuststrook.

13. *Al een aantal decennia zijn gemeenten bezig om riooloverstorten aan te pakken. Op veel plekken is dat al gedaan. Echter, ook op veel plekken is dit nog steeds niet goed dan wel afdoende voor elkaar. In een aantal gevallen is gekozen om dit op te lossen door de aanleg van een bergbezinkbassin. Echter, deze geven bij hevige regenval ook niet altijd voldoende buffering, wat resulteert in het lozen van vervuild rioolwater in watergangen. Dit heeft weer effect op de waterkwaliteit (en dus ook op KRW-doelen) en kan ook gevolgen hebben bij veedrenking. Met name als het gaat om graslanden die grenzen aan watergangen waarop nog steeds een riooloverstort kan lozen. De landbouw is o.a. middels het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer spoor (DAW) bezig om ervoor te zorgen dat watergangen schoner worden. Dit gaat overigens nog niet eens om stoffen die direct schadelijk zijn voor de volksgezondheid. Bij een riooloverstort gaat het wel om schadelijke stoffen en ziektekiemen, denk hierbij ook aan de verspreiding van het Coronavirus via het oppervlaktewater. We vragen het waterschap en de gemeenten om dit probleem nu met spoed op te lossen en werk te maken van het saneren van de riooloverstorten.*

Reactie:

Vanuit de Kaderrichtlijn Water en andere belangen zien we het belang van verminderen van de impact van riool overstorten. Daarom kijken we komende periode opnieuw naar de invloed van de riool overstorten op de waterkwaliteit. We agenderen het onderwerp bij gemeenten en zetten in op het uitwerken en realiseren van maatregelen voor de riooloverstorten met de grootste impact. De realisatie van de maatregelen is de taak van de gemeenten.

14. *Het waterbeheerprogramma van Waterschap Noorderzijlvest is ambitieus. Veel onderzoek wordt uitgevoerd, dat als onderlegger wordt gebruikt voor de nieuwe 'waterkoers'. Helaas zijn er kosten verbonden aan het verwezenlijken van deze ambities, die de inwoners en dus ook de boeren moeten gaan ophoesten. In het plan wordt gesproken over een stijging van het belastingtarief van 4%. Indien specifiek op de watersysteemheffing wordt gefocust, dan moet 'ongebouwd' dit jaar toch de grootste tariefstijging verwerken, namelijk 5,3%. Van alle waterschappen (op één na, namelijk de Stichtse Rijnlanden) is dit de grootste tariefstijging. Dit betekent blijkbaar dat de landbouwsector in de praktijk toch de financiële pijn het meest zal gaan voelen. Wij roepen het waterschap op om de stijging van het belastingtarief toch opnieuw te bekijken en de lasten ook minder bij de boeren neer te gaan leggen.*

Reactie:

De komende periode staat het waterschap voor grote opgaven. Bij het opstellen van de begroting hebben we ons best gedaan om de lasten niet te hard te laten stijgen, maar een stijging is wel nodig. De jaarlijkse tariefbepaling gebeurt in de begroting, die als financieel kader dient voor de uitvoering van het waterbeheerprogramma.

15. *Het lange termijn perspectief: wij verzoeken u duidelijk te maken hoe het beheergebied van waterschap Noorderzijlvest er in 2040 uitziet, welk waterbeheer daarbij hoort en welke stappen daarvoor moeten worden genomen.*

Reactie:

Voor het lange termijn perspectief heeft waterschap Noorderzijlvest de Blauwe Omgevingsvisie (BOVi) opgesteld. We kijken hierin zo'n 30 tot 50 jaar "vooruit" en betrekken alle bekende en toekomstige ontwikkelingen. In deze, nu nog concept, Bovi, geven wij onze visie op ons toekomstig

watersysteem. Met het Waterbeheerprogramma 2022-2027 geven wij aan welke acties wij de komende zes jaren uitvoeren, die bijdragen aan deze langetermijnvisie.

16. Natuurlijker waterpeil en systeemherstel. Gezien de klimaatverandering en de extreme droogte van de afgelopen jaren roepen wij u op om in het Waterbeheerprogramma zoveel mogelijk concrete maatregelen op te nemen die bijdragen aan een meer natuurlijk peil en systeemherstel. Binnen dat kader valt bijvoorbeeld de omslag van het aloude adagium “peil volgt functie” naar “functie volgt peil.”

Reactie:

Hoe wij willen omgaan met het meer natuurlijk waterpeil en systeemherstel is beschreven in de BOVi. Om een meer natuurlijk waterpeil en systeemherstel te realiseren is maatwerk nodig. Afhankelijk van de functie en de visie op gebieden, rekening houdend met thema's als klimaat en energie. Het waterbeheerprogramma gaat niet in op concrete maatregelen, deze volgen in de uitwerking de komende periode. In de BOVi en het waterbeheerprogramma benoemen we verder de meer agenderende rol voor ruimtelijke ordening die het waterschap wil nemen.

17. In het ontwerp-Waterbeheerprogramma wordt veel ingezet op nader onderzoek en het instellen van pilots. Niet altijd is het – opnieuw – verrichten van onderzoek noodzakelijk om maatregelen uit te kunnen voeren. Wij verzoeken u daarom alsnog kritisch te bezien of het in al die gevallen echt noodzakelijk is eerst onderzoek uit te voeren, alvorens maatregelen te implementeren. Wij zijn daarbij van mening dat als toch wordt ingezet op onderzoek en het uitvoeren van pilots, zoveel mogelijk moet worden ingezet op het uitvoeren hiervan in de eerste drie jaar van de looptijd van het programma. Waarna implementatie in de volgende drie jaren kan plaatsvinden. Daarmee wordt zoveel mogelijk bewerkstelligd dat voor de afloop van het beheertermijn alle maatregelen zijn geïmplementeerd.

Reactie:

Met dit waterbeheerprogramma zetten wij veel in op onderzoek en pilots. Het onderzoek is tweeledig. Enerzijds om na 2027 invulling te kunnen geven aan de volgende stappen van onze lange termijnvisie en het volgende WBP, anderzijds om de doelen uit dit WBP binnen de planperiode van 6 jaar te kunnen realiseren. Van belang is bijvoorbeeld het systeem goed te begrijpen. Daarvoor zijn soms aanvullende analyses op voorhand nodig. De resultaten worden besproken met partners en vervolgens worden ambities bepaald. We zetten hierbij in op samenwerking in gebiedsprocessen, waarbij pilots ook een rol kunnen spelen. Gebiedsprocessen kosten tijd, waardoor met name voor nog niet opgestarte processen de daadwerkelijke realisatie van de opgaven in de tweede helft van de planperiode plaats vindt. We maken in deze gebiedsprocessen natuurlijk goed gebruik van kennis en ervaring die er al is. Wanneer snel overeenstemming is over maatregelen in een gebied, hoeft de uitvoering niet te wachten tot de volgende WBP planperiode.

18. Duurzaam waterbeheer is wat ons betreft niet alleen een zaak van het waterschap, maar van alle partijen. Duurzaam waterbeheer is een onderdeel van duurzaam omgevingsbeleid en -beheer en kan om die reden niet geïsoleerd worden gezien. Wij roepen u daarom op in te zetten op samenwerking in de hele waterketen, dus met provincie, waterbedrijven, andere waterschappen,

gemeenten en grondeigenaren zoals de terreinbeheerders. Als goed voorbeeld noemen we het Westerkwartier waar een goede samenwerking is bij de integrale inrichting van natuur, waterberging en landschap. Wellicht is het daarbij te overwegen in een Watertafel samen te werken.

Wij ervaren regelmatig een kloof tussen beleidsambities van het waterschap en het feitelijk handelen. Mogelijk komt dat doordat we nogal eens ervaren dat individuele waterschapsmedewerkers vooral vanuit een sectoraal perspectief werken: bijvoorbeeld uitsluitend vanuit hun vak als vergunningverlener waarbij beleidsdoelen een beperkte rol spelen. Of dat ze zich uitsluitend inzetten voor waterkwantiteit of juist alleen voor waterkwaliteit, terwijl deze thema's elkaar ook beïnvloeden. Ook bemerken wij nog wel eens dat medewerkers minder oog hebben voor andere doelen dan strikte waterschapsdoelen, wij denken bijvoorbeeld aan het behalen van Natura 2000-doelen. Wij zijn daarom blij te lezen dat het waterschap de komende jaren inzet op een omgevingsbewuste en omgevingsgerichte organisatie. Wij verzoeken u deze inzet met ambitie op te pakken, daarbij ook te bevorderen dat uw medewerkers zoveel mogelijk vanuit een integrale benadering werken en alle stakeholders zoveel mogelijk hierbij betrekken.

U noemt het Westerkwartier als goed voorbeeld voor samenwerking in duurzaam waterbeheer. Hierin vinden wij elkaar. Noorderzijlvest zet graag deze positieve ervaring door, net als dat gebeurt is bij de dijkversterking Eemshaven Delfzijl, Zoutkamp, Lauwersmeerdijk. We willen de manier van werken door onze gehele organisatie de komende jaren verder hierop aanpassen.

19. *Wij verzoeken u in uw Waterbeheerprogramma het gedachtegoed van Van Veen tot Zee te omarmen en de uitvoering van deze “ontbrekende schakels” in uw programma op te nemen. In dat kader vragen wij ook nadrukkelijk uw aandacht voor de verbinding benedenstrooms, tussen De Onlanden en Lauwersmeer.*

Reactie:

Als waterschap hebben wij meerdere belangen te dienen. Om die reden omarmen wij geen gedachtegoed zoals het gedachtegoed van Veen tot Zee. Als beschreven in onze BOVi is de lijn van het waterschap een stroomgebiedsbenadering, rekening houdend met de bruin-blauw-groene ondergrond. We willen deze lijn uitwerken in een gebiedsbenadering, samen met partners, eigenaren, bewoners, vanuit alle belangen in het gebied. Ons waterbeheerprogramma is een programma op hoofdlijnen en stelt de ambitie en doelen voor de komende zes jaar. De lijn van onze BOVi, een stroomgebiedsbenadering, nemen wij beter op in het WBP. De nadere uitwerking volgt in de (gebieds)processen, waarvoor we in de komende tijd afstemming zoeken met onze partners over de planning en programmering. We zien de TBO's als een belangrijke partner en we willen de samenwerking dan ook nadrukkelijk opzoeken.

20. *Wij verzoeken u bij alle dijkverbeteringsprojecten in te zetten op de aanleg van dubbele dijken en verzoeken u de in het ontwerp-Waterbeheerprogramma opgenomen onderzoeksambitie om te zetten in een programma waarbij samen met Rijkswaterstaat, terreinbeheerders en particuliere kweldereigenaren wordt ingezet op een kwelderontwikkelingsprogramma. Dit past in de uitgangspunten van de Gebiedsagenda voor de Wadden 2050 en het Natura 2000 beheerplan Waddenzee.*

Reactie:

Wat betreft de mogelijke dijkversterkingsopgaven in de toekomst willen wij eerst alle opties open houden om de integrale opgaven, waaronder waterveiligheid, in samenhang te bekijken. Toepassing van dubbele dijken is één van de opties. De mogelijkheden verschillen ook per locatie en in de tijd. Hierbij willen we inzetten op gezamenlijk onderzoek met kennishouders, belangenorganisaties en bewoners. In lijn met de samenwerking die u ook beschrijft voor het kwelderontwikkelingsprogramma. Deze onderzoeken passen binnen de studie naar een Brede Kustzone, zoals ook is geschetst als reactie op zienswijze 11. Dit onderzoek is met name bedoeld om voor te sorteren op maatregelen voor de middellange en lange termijn, rekening houdend met nieuwe klimaatscenario's. Voor de korte termijn (de periode van het voorliggende Waterbeheerprogramma) zullen hier geen concrete maatregelen uit voortvloeien om te realiseren. Dit is in lijn met onze BOVi.

21. Wij verzoeken u in het Waterbeheerprogramma op te nemen dat waterschap Noorderzijlvest vol gaat inzetten op het vasthouden van gebiedseigen water, ook in de kuststrook. Het zou ook geen automatisme meer moeten zijn dat waterschap Noorderzijlvest teelten faciliteert die veel zoet water vereisen, zeker niet als deze teelten in de voor verzilting gevoelige kuststrook zijn gelegen, bijvoorbeeld de hier aanwezige bollenteelt. Wij verzoeken u daarvoor ook in overleg te gaan met betrokken agrariërs.

Reactie:

Het vasthouden van gebiedseigen water in de kustzone is onderdeel van de onderzoeksvraag voor de komende jaren. We doen nu gezamenlijk onderzoek, zodat we in de volgende WBP periode ook daadwerkelijk tot actie kunnen overgaan, wat niet betekent dat we de komende periode niets doen aan water vasthouden. Daar waar mogelijk zullen we quick wins oppakken met de omgeving en partners. Wat betreft de teelten in de noordelijke kuststrook zien we voor het waterschap een agenderende rol. Echter gaan wij niet over ruimtelijke ordening.

22. Wij verzoeken u de realisatie van zoet-zoutovergangen op te nemen in het Waterbeheerprogramma. Wij verzoeken u in het Waterbeheerprogramma alsnog een planmatige uitvoering van het Brakwaterconvenant op te nemen.

Reactie:

Voor Noorderzijlvest is de realisatie van zoet-zoutovergangen een middel om doelen voor waterkwaliteit en ecologie te halen. Het merendeel is vastgelegd in ons beleid om de KRW doelstellingen te behalen. Daarbij maken we altijd belangenafwegingen. Aankomende jaren wordt onder andere gewerkt aan de vermindering van vismigratieknelpunten in ons beheergebied. Om dit te realiseren zullen ook de zoet-zout overgangen veranderen.

Het brakwaterconvenant is ondertekend door meerdere partijen en daarmee een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Het is niet aan het waterschap om in onze programmering éénzijdig invulling te geven aan een planmatige uitvoering van dit convenant. In de studie naar de brede kustzone worden opgaven voor de kustzone integraal bekeken inclusief mogelijkheden voor zoet-zoutovergangen.

23. *Wij verzoeken u in het Waterbeheerprogramma expliciet de opgave van het waterschap op te nemen om in het marenlandschap maatregelen te faciliteren die bijdragen aan de regionale waterbergingsopgave, door het opwaarderen en verruimen van oude kreken, beken, maren en riviertjes.*

Reactie:

U geeft aan dat juist de versterking van cultuurhistorische kwaliteit prima samen gaat met maatregelen voor klimaatadaptatie en waterkwaliteitsverbetering in het Mareengebied. Daarbij doet u een verzoek tot het explicieter maken van de opgave van het waterschap in het Waterbeheerprogramma. Het Waterbeheerprogramma blijft wellicht nog wat op hoofdlijnen. Wij werken dit liever uit in een uitvoeringsprogramma voor het gebied samen met onze gewaardeerde partners als provincie, Groninger Landschap, natuurorganisaties, landbouw en vereniging Groninger dorpen om samen doelen te realiseren. Dat kan betekenen dat er ook hier eerst onderzoek nodig is om de doelen te concretiseren naar gezamenlijke opgaven en maatregelen.

24. *Wij verzoeken u het waterbeheer in het Lauwersmeer nadrukkelijk te richten op het versterken van de natuurfunctie. Onder andere door herstel van de relatie met de Waddenzee en het achterliggende stroomgebied.*

Reactie:

De uitdaging in het Lauwersmeer is hoe de ambities en doelen in het gebied met elkaar verenigd kunnen worden. Waterschap is waterbeheerder (kwantiteit/kwaliteit) voor alle belangen, waarbij we niet alleen naar het natuurbelang kunnen kijken. Het waterschap heeft in samenspraak met de provincie begin 2021 het gebiedsproces Kader Richtlijn Water (KRW) Lauwersmeer opgestart om te komen tot een gezamenlijk perspectief op het Lauwersmeer vanuit landbouw en natuur. De uitkomsten van dit gebiedsproces KRW Lauwersmeer zijn van groot belang en nemen wij mee in de (gezamenlijke) onderzoeken en gesprekken voor de toekomstvisie om het watersysteem en de brede kustzone te ontwikkelen, waarbij we vanuit onze doelstellingen van goed waterbeheer rekening houden met klimaatverandering, zeespiegelstijging en de beschikbaarheid van zoetwater. Klimaatontwikkelingen laten zien dat ook in onze regio de zomers meer en langere perioden van droogte kennen en dat daarbij tevens de wateraanvoer vanuit het IJsselmeer onder druk komt te staan. Door de toename van deze droogte, maar ook de toenemende watervraag is het op termijn noodzakelijk dat we onze meren en dus ook het Lauwersmeer kunnen gebruiken als zoetwaterreservoir. Dit moet voor de langere termijn goed afgewogen worden met de KRW maatregelen "Creëren van een visverbinding tussen Wad en Lauwermeer" en de verdergaande natuurambities voor het meer. Zodat we voor de KRW en andere natuurambities geen maatregelen nemen die een negatief effect kunnen hebben op de maatregelen die op de langere termijn nodig zijn vanwege onder andere klimaatverandering.

Ter ondersteuning van en in combinatie met het gebiedsproces in het Lauwersmeer zal een intensiever monitoringssysteem voor zoutgehalte in het Lauwersmeer worden ingezet. Om de huidige chlorideontwikkeling van het meer in ruimte en tijd beter in beeld te brengen en inzichtelijk te maken voor de partijen in het Lauwersmeergebied. Zodat daarmee de effecten van maatregelen in het Lauwersmeer op het chloridegehalte in het meer beter bepaald kunnen worden. Met een meer gedetailleerde monitoring kan tijdiger, met meer begrip en dus meer gericht gestuurd worden op zoutbelasting en indringing van zout in het Lauwersmeer.

Kortom, de samenwerking tussen overheden en de partijen in het Lauwersmeergebied is cruciaal voor een integrale aanpak van het Lauwersmeer, rekening houdend met alle belangen. We zullen daarom met alle regionale partijen een gezamenlijke ambitie voor het (toekomstige) beheer van het Lauwersmeer moeten bepalen, voor zowel natuur, landbouw, visserij, wonen en recreatie.

Gezamenlijke pilots en onderzoeken zullen hiervoor een belangrijke basis zijn. We passen het waterbeheerprogramma op dit punt iets aan door het belang van de natuur iets sterker te verwoorden in evenwicht met de andere belangen.

25. Wij verzoeken u met kracht in te zetten op het vasthouden van water, niet alleen in natuurgebieden, maar ook in landbouw- en stedelijk gebieden. Met de landbouw zouden hiervoor ook op bedrijfsniveau maatregelen kunnen worden uitgewerkt. Wij verzoeken u om bovengenoemde insteek een plek te geven

Wij verzoeken u al in de aanloop van dit proces in ieder geval geen activiteiten te ontplooiën die kunnen leiden tot een grotere mate van veenoxidatie (no regret). Concreet betekent dat dat wij u verzoeken te besluiten geen verdere verlaging van peilen toe te staan, zeker niet in veengebieden.

Reactie:

Meer water vasthouden in zowel stedelijk als landelijk gebied is een ambitie van diverse partners. Voor het Drents Plateau houden we als waterschap al zoveel mogelijk water vast door het toepassen van flexibel peilbeheer. Een groot deel van de winst valt te halen in de gebieden waar partners en agrariërs eigendommen hebben. Daarom is het belangrijk gezamenlijk huidige en toekomstige opgaven en uitdagingen in beeld te brengen om te komen tot oplossingen. Het doen van pilots kan hierbij helpen, waarbij maatwerk belangrijk is. De suggesties die u in uw zienswijze aandraagt worden meegenomen in de nadere uitwerking, waarbij we de samenwerking met uw organisaties opzoeken. Het is samen zoeken naar de juiste balans tussen vasthouden, bergen, afvoeren en alle verschillende functies in het gebied. Zowel stedelijk als landelijk. Dit geldt ook bij het tegengaan van veenoxidatie. Maatregelen op korte termijn gaan uit van no regret, rekening houdend met de functies van het gebied op dit moment.

26. Wij verzoeken u het niet meer als een automatisme te beschouwen water verslindende teelten te faciliteren, maar kritisch uw waterbeheer te bezien op duurzaamheidsvereisten en KRW-doelstellingen. Het grondgebruik dient zich vervolgens daarop aan te passen.

Wij verzoeken u maatregelen in al uw gebieden op te nemen die deze afspoeling tegengaan om zo te kunnen bijdragen aan het behalen van de KRW-doelen. Wij denken daarbij aan het instellen van teeltvrije zones.

Reactie:

Oplossingsrichtingen als genoemd maken deel uit van de planvorming, voorafgaand aan de definitieve maatregelen. Doelrealisatie als vastgelegd in de KRW-factsheets, onderdeel van het Waterbeheerprogramma, staat hierbij voorop.

De doelen voor het verbeteren van de waterkwaliteit zijn vastgelegd in de KRW-factsheets. Het behalen van deze doelen is onderdeel van het Waterbeheerprogramma. Het tegengaan van erfafspoeling kan een oplossingsrichting zijn in de planvormingsfase, waarin we samen met belanghebbenden kijken naar diverse oplossingsrichtingen om de waterkwaliteit te verbeteren.

27. Wij verzoeken u zich niet te beperken tot enkele pilots, maar waterschapsbreed over te gaan op een maai- en afvoerbeheer.

Reactie:

Wij zijn het met u eens dat maaien en afvoeren vanuit ecologisch perspectief een veel betere werkwijze is dan het klepelen. Het effect van dit maaibeleid op de sterkte van de graszode van onze keringen, wat van belang is voor de waterveiligheid, is nog niet goed bekend. Daarom proberen we dit eerst graag zelf uit op keringen waar dit geen risico's oplevert. Bij het onderhoud van watergangen en maaipaden zien wij vooralsnog geen mogelijkheden om over te stappen op maaien en afvoeren, omdat het onderhoud wel veilig en uitvoerbaar moet zijn. Maaien en afvoeren is niet altijd mogelijk omdat soms de ruimte om deze handelingen te doen ontbreekt. We zijn echter zeer bereid om van jullie positieve ervaringen te leren en blijven graag in contact hierover.

28. Wij verzoeken u het stroombaanmaaien in te zetten op al die locaties in uw beheergebied waar sprake is van duidelijke ecologische winst door deze vorm van maaien.

Reactie:

Waterschap Noorderzijlvest voert momenteel een pilot uit met het stroombaanmaaien in het Oostervoortsche diep en het Groote diep. Hierbij wordt op kleine schaal het stroombaanmaaien toegepast. Door het stroombaanmaaien wordt de afvoer gedwongen door een kleiner profiel te stromen. Hiermee optimaliseren we de biotoop voor plant- en diersoorten die leven in en rondom de beek. Indien het stroombaanmaaien het gewenste effect heeft wordt deze manier van maaien waar mogelijk op een grotere schaal toegepast. Hiervoor zien we in ieder geval mogelijke ecologische winst in de Boven- en Benedenlopen van het Eelder en Peizerdiep. Deze maatregel kan echter niet overal toegepast worden omdat er rekening moet worden gehouden met de water aan- en afvoer. Watergangen die een belangrijke water aan- of afvoer functie hebben vanwege bijvoorbeeld de landbouw zullen intensiever gemaaid moeten worden. Waar het kan, worden wel extensievere beheerpakketten toegepast zoals bijvoorbeeld éénzijdig maaien van de watergang, of het gefaseerd maaien bij bijvoorbeeld natuurvriendelijke oevers.

29. Wij verzoeken u een plan op te stellen voor de planmatige bestrijding van exoten.

Reactie:

Waterschap Noorderzijlvest is verantwoordelijk voor de bestrijding van exoten in watergangen waarover zij onderhoudsplichtige is. Bestrijding van exoten is voor het waterschap belangrijk om de water aan- en afvoer te borgen en voor de biodiversiteit. De afgelopen jaren is er door Noorderzijlvest intensief ingezet op het bestrijden van grote waternavel. Voor de komende jaren is extra budget vrijgemaakt om nog meer te doen aan het bestrijden van exoten. In Nederland hebben de provincies bij ministeriele regeling de regie over de uitvoering van de benodigde bestrijdings- en beheersmaatregelen gekregen. Dit betekent dat de provincies verantwoordelijk zijn voor de aanpak van exoten. We verwachten van de provincie dan ook dat er actie ondernomen wordt om een gestructureerde samenwerking op te zetten. Samenwerking is voor Noorderzijlvest van essentieel belang om met name invasieve waterplanten te kunnen bestrijden. Daarom willen we ook *zelf* meer gaan inzetten op bevorderen van de samenwerking met partners. Noorderzijlvest is reeds begonnen met gesprekken met verschillende gemeenten en terreinbeheerders om de samenwerking en aanpak te bevorderen.

30. *Wij verzoeken u in het Waterbeheerprogramma op te nemen dat u de uitvoering van het Actieplan Weidevogels en Aanvalsplan Grutto actief ondersteunt, met robuust waterbeheer, afgestemd op de specifieke eisen van weidevogels (plasdras en ondiepe grondwaterstanden in het voorjaar).*

Reactie:

Als waterschap hebben wij meerdere belangen te dienen. Om die reden ondersteunen wij actieplannen en aanvalsplannen niet actief. Als beschreven in onze BOVi is de lijn van het waterschap een stroomgebiedsbenadering, rekening houdend met de bruin-blauw-groene ondergrond. Als ook opgenomen in het Waterbeheerprogramma willen we deze lijn uitwerken in een gebiedsbenadering, samen met partners, eigenaren, bewoners, vanuit alle belangen in het gebied. De genoemde plannen zijn belangen die meegewogen worden in deze gebiedsplannen, waarvoor de uiteindelijke waterstanden vastgelegd worden in een peilbesluit.

31. *Wij verzoeken u om de ambitie op het gebied van biodiversiteit hoger te leggen.*

Reactie:

Voor het vergroten van de biodiversiteit hebben we onze Visie biodiversiteit opgesteld. In het waterbeheerprogramma hebben we opgenomen deze visie te volgen. Zoals ook aangegeven bij onze reactie op punt 27, blijven we graag in gesprek hierover.